

Едностраното прогласување на косовската независност уште долго време ќе ги тресе регионот и европскиот континент. Како што велат поупатените, настаните допрва ќе се развиваат во негативен контекст. Етничките бариери на ваков мал територијален простор предизвикуваат само антагонизми и спротивставености, но не и соработка и приближување. Дека тоа е така говорат последните моменти околу себалканската напнатост. Речиси и нема балканска земја која нема спор со својот сосед или соседи. Генерално сите се осудени на конфликти со најблиските во опкружувањето. Потенцијалната интеграција неминовно води кон опасна дезинтеграција. Ниту балканскиот менталитет се одлепи од душите на неколкуте нации, кои го создаваат полуостровот, ниту Европа се обиде да го сфати начинот на размислување на Балканците. Двете зони на резонирање на проблемите се во длабок јаз и

расчекор. Очигледно е дека со вакво менаџирање на новите проекти нашиот регион не само што ќе тапка во место, туку ќе биде осуден и за уназадување на процесите, кои пред извесно време беа толку близу до целта за успешна реализација. Косово останува моторен двигател на генерирањето кризи во континуитет. Нестабилните состојби во белградскиот, скопскиот и во сараевскиот режим се поттикнати токму од новата реалност во светот. Европа сè уште не е подготвена за форсирање на новото меѓународно право, кое е водено од силата, а не од правдата. Таа станува само обичен послушник за реализирање на проектите, кои се наметнати од "поголемиот брат". Во догледна иднина, таквиот сервилен пристап во перцепцијата на проблемите, ќе ѝ се врати како сериозен контраудар врз секупната континентална безбедносно-политичка стабилност.

МАКЕД И ГРЦ ВО ВО ПРОТ ГОЛЕ АЛБАН

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Во политичките и во разузнавачките средини почнуваат да се прават сеопфатни истражувачки анализи околу тоа кој сè е вмешан во најновиот развој на косовските случувања. Дали само големите сили отаде океанот се единствени кои ги креираат новите моменти во балканските подрачја или, пак, во сенка се кријат уште некои актери, кои не сакаат да бидат откриени? Нагаѓањата и шпекулациите секогаш се првите размислувања кои излегуваат во јавноста, кои иако на почетокот се демантирани како неточни, сепак по извесно време добиваат делумно или целосен веродостоен облик. Одредени служби веќе ги добиле сознанијата дека во косовските настани е инволвирана хрватската Сигурносно разузнавачка агенција, која се става на сервис на приштинските власти. Косовските власти ги користат нивните услуги во делот на разузнавачки проценки, прислушувања и следење на српските тајни служби низ протекторатот, движењата на српската војска и полициската жандармерија, силите за безбедност и останатите разузнавачки агенции во пошироката област. Хрватската

агенција наводно работи по налог на претседателот Месиќ и има задача да ги информира косовските институции за сите потенцијални активности и закани, кои доаѓаат од српска страна. Сигурносно разузнавачката агенција на Загреб веќе ги доставила информациите до Владата на Хашим Тачи дека српски разузнавачки организации се распоредени во северниот дел на Косово, каде во мнозинство живеат Срби. Тие имале намера да провоцираат судири со меѓународните сили и Косовската полициска служба, како и да подметнуваат разни експлозивни напади, со што би се изразувало незадоволството од отцепувањето на јужната српска покраина. Српските кругови веќе отворено му поставуваат прашања на официјален Загреб, кои водат во насока на откривање на оваа нелегална акција на хрватската држава. Дали премиерот Санадер е запознат со ова и дали ја има одобрено операцијата на хрватската Сигурносно разузнавачка агенција? Дали со активностите на таа Служба е запознат претседателот на хрватскиот Сабор, Лука Бебиќ, како и министрите за одбрана и за надворешни работи? Дали и целата српска Влада е предмет на шпионирање од страна на официјален Загреб? Дали е разбиен српскиот сигурносен систем, кога веќе течат такви ин-

формации до Приштина? Дали е пробиен српскиот акционен план за Косово, кој долго време се држеше во тајност од јавноста, а веќе го знаат властите во Приштина? Дали хрватската агенција им дава техничка помош на косовските институции и кој од хрватска страна го потпишал тој договор? Ова се прашања кои во наредниот период можат значително да ги влошат и онака не добрите односи меѓу Белград и Загреб. Во новинарските и во аналитичките кулоари кружат и приказни за други дејства на хрватската разузнавачка служба. Имено, одредени извори тврдат дека тие структури веќе подолго време се поврзани со трговијата со оружје, дрога и луѓе, како и со давањето техничка помош на некои терористички организации и групи на Балканот.

ИСЛАМСКИТЕ ЗЕМЈИ НЕ ГО ПРИЗНАВААТ КОСОВО ЗАРАДИ САД

Еден од важните сегменти на моментните текови во и околу Косово е процесот на неговото признавање, односно непризнавање. Жестокиот судир кој двата блока го имаат во поглед на ова прашање продолжува со ненама-

ОНИЈА ИЈА ЈНА ИВ МА ИЈА!?

**ОПАСНИОТ "МОМАК" ВО
ПАЗУВИТЕ НА ДЕМОКРАТИЈАТА**

лено и нескриено темпо. САД, од една страна, го туркаат процесот новиот субјект да биде признат од што поголем број земји во светот, додека Србија, под-

држана од Русија, од друга страна, го прави спротивното, односно што помалку држави да се запишат на списокот кои го признале новиот статус на протекторатот. Во таа насока, досега кој е поуспешен? Со постоењето на новата балканска стварност досега се согласија триесеттина земји, од кои повеќето се европски. Она на што алудираа западните демократии е дека Косово како држава во најголем број ќе биде признато од земјите на арапскиот и на муслиманскиот свет. Но, еден месец по едностраното прогласување на независноста, тој чин го сторија само четири муслимански држави - Албанија, Турција, Сенегал и Авганистан, а ниту една од нив не е арапска. Првичните проценки беа дека повеќе од 60 земји од верски причини ќе ја донесат одлуката да му се признае државниот статус на Косово, но веројатно прогнозите потфрлиле во очекувањата. Зошто ваков развој на состојбата? Зошто муслиманските држави не сакаат да го признаат постоењето на уште една муслиманска држава, прва од таков вид во Европа? Станува збор за организирана форма на отпор од страна на исламските земји, бидејќи главниот играч зад проектот Косово-држава е Америка. Очигледно е дека антиамериканското расположение е посилено од политичката одлука за признавање на постоењето на нова држава со мнозинско муслиманско население. Овој факт САД не го вкalkулирале во стратегијата за иднината на минијатурниот протекторат. Сепак, ова

КОСОВО НИКОГАШ ВО НАТО!?

НАТО веќе наголемо го подготвува проектот за формирање косовски сили за безбедност и министерство за одбрана во рамките на косовската Влада. Се очекува процесот за формирање на косовската војска да почне по завршувањето на транзициониот период, односно кон почетокот на јули оваа година. Според планот на Ахтисари, предвидено е косовските безбедносни органи да бројат околу 2.500 припадници и да бидат опремени со лесно вооружување и хеликоптери. Сè тоа води во насока на приближување на Косово кон НАТО стандардите, што ќе биде еден чекор напред кон идно членство во воената организација. Сепак, многумина сметаат дека тоа тешко може да се случи, бидејќи Косово можеби и никогаш нема да се здобие со целосен државен субјективитет поткрепен од ОН. Многу земји на ЕУ, како што се Шпанија и Романија, не сакаат да го признаат, па оттука тие во секое време би ставиле вето на зачленувањето во Алијансата.

не значи дека во наредниот период нема да се случи признавање на Косово од страна на муслиманскиот свет, но очигледно е дека Белград и Москва успеаја да го протуркаат ставот кај муслиманските лидери дека Косово не е држава на Албанците, туку на САД и на НАТО. На последната средба на исламските земји, кога се очекуваше масовно во пакет сите да го признаат косовскиот статус, се случи сосема спротивното. Не помогнаа ниту активните лобирања на Турција да дојде до вториот бран на признавање со земјите од третиот свет. Самитот резултираше само со резолуција, која вели дека исламските земји ќе го земат предвид едностраното прогласување на независноста. Судирот е далеку подлабок. Овие држави ѝ даваат до знаење на севкупната западна хемисфера дека западните проекти нема да поминат кај нив на таков начин.

ИГЛБЕРГЕР ПРЕДВИДУВА ВОЈНА ЗА ГОЛЕМА АЛБАНИЈА

Четириесеттина дена по првите признавања на Косово како држава, зголемени се анализите околу тоа дали Западот го направи вистинскиот потег на Балканот. Сè повеќе угледни дипломати и интелектуалци од САД сметаат дека овој потег во периодот кој претстои ќе донесе многу повеќе конфликти, отколку интереси. Слабата економска структура на Приштина значи дека во наредните децении Косово ќе биде стопански и индустриски зависно од регионот. Се предупредува дека тоа ќе резултира со обид за привлекување на Албанците од Македонија, Црна Гора и

**ДАЛИ МЕСИЌ ЈА ШПИОНИРА
СРБИЈА ВО КОРИСТ НА КОСОВО?**

СРБИТЕ ТРЕБА ДА СЕ ФРЛАТ НА КОЛЕНА

Во периодот на Втората светска војна, под управа на нацистите од окупираното Косово се протерани 100.000 православни жители, главно, Срби. Оттогаш до денес областа е населена со десетици илјади Албанци од Албанија. За време на ерата на Тито тој тренд продолжи. Само во последната деценија, и покрај присуството на НАТО и на ОН, од Косово се протерани 250.000 Срби. Интересно е тоа што станува збор за неколкудецениски континуиран процес, воден од заеднички меѓународно-југословенски политички тимови. На пример, во 1946 година е донесена одлука за забрана за враќање

на протераните Срби од периодот на војната. Понатаму, во 1968 година со закон се брише од употреба поимот малцинство за Албанците, а се отфрла и поимот Метохија од името Косово и Метохија. Следува Уставот од 1974 година, со кој албанската популација во јужната српска покраина добива права, што се реткост во таква форма, во било која земја во светот дотогаш. Ова е генезата на целиот случај

околу денешната косовска разврска. Своевремено шефот на германската дипломатија отворено порачуваше: "Србите треба да се фрлат на колена".

"Поделбата меѓу Србите на северот и Албанците на југот на Косово може да се претвори во латентен судир доколку Западот набрзо не реагира. Постои сериозна опасност да се заостри поделбата на реката Ибар и Косово да стане нов светски судир, како што се, Абхазија или Нагорно Карабах. Насилството од поголеми размери, напорите на Белград да го прошири надзорот над српските зони, како и неспособноста на меѓународните организации и Приштина да ја усогласат противстратегијата, наведуваат на мислење дека долгорочните ризици се многу реални. Го повикуваме НАТО и ООН, кои се задолжени за безбедноста и кои од 1999 година управуваат со ова подрачје, како и ЕУ, која се обврза да ги замени силите на ОН, брзо да утврдат противстратегија на северно Косово".

дел од Извештајот на Меѓународната кризна група за Косово

Грција, што неминувано ќе доведе до конфликти на Косово со овие земји. Од друга страна, пак, ќе претстои период за реактивирање на идејата за голема Албанија, како финале на албанските копнежи на полуостровот. Поранешните американски дипломати предупредуваат и на опасноста од нов и последен егзодус на Србите, кои заради притисоците кои ќе ги трпат во наредниот период ќе посакаат самите да си заминат од родните огништа. Одговорноста секако ќе биде на оние кои го признаа Косово како независна држава. Поранешниот американски амбасадор во Белград, Лорен Иглбергер, од своја страна прогнозира дури и нова балканска војна. Според неговите согледувања, регионот го очекува судир меѓу Косово и Албанија, од една страна, и

чекор напред и кон иднината. Сè повеќе можеме да видиме збунетост и страв, колебање, популистичко компромитирање, заколнување во минатото и претерано манипулирање со луѓето. Србија може да стане мотор за приближување на регионот кон ЕУ, но за тоа треба сама да одлучи. Тоа ќе се случи тогаш кога како цел таа ќе си го постави членството во Унијата".

Јелко Кацин, словенечки пратеник во Европскиот парламент

"Косово е изгубено уште во 2001 година кога е направена американската воена база 'Бондстил', кога со одлука на мнозинството во Сојузното собрание се амнестирали и пуштени од затвор 6.000 албански терористи со објаснување дека биле само политички неистомисленици. Истите тие подоцна, по изборите на Косово, формираа свои институционални власти. Овој 17 февруари, кога е прогласена независноста на Косово, се одржа само приредба. Не знам зошто сите се возбудија во Србија од тој чин. Требаше да бидат возбудени пред седум години. Погрешната политика кон Косово е водена од донесувањето на Уставот од 1974 година, кога му е дадена широка автономија, а на српскиот народ на Косово му беше припишана националистичката склоност дека ги угнетува Албанците. Така беше до втората половина на осумдесеттите години, кога младото раководство на чело со Слободан Милошевиќ, го промени Уставот на Србија во делот кој се однесува на автономијата на покраините, со што беше запрено насилството над Србите".

Мира Марковиќ

Македонија и Грција, од друга страна. Првите понесени од визијата за формирање етничка држава на сите Албанци ќе се обидат тоа да го сторат на штета на териториите на двете православни земји, а вторите во обидот да се одбранат неизбежно ќе мораат со воени средства да го спречат распаѓањето на своите држави. Не е исклучен ниту воениот судир меѓу Србија и Ал-

банија заради Косово. Излезот од ваквото црно сценарио поранешниот дипломат го гледа во безусловен прием на Македонија во НАТО, чин кој ќе ги одврати радикалните Албанци од помислата дека ќе можат да ја растураат македонската држава. Инаку, Иглбергер важи за еден од најблиските луѓе на републиканскиот кандидат за претстојните избори во САД, Џон Меккејн.